

ORION

NEPRAVIDELNE VYCHÁDZAJÚCI FANZIN
SF KLUBU ORION NOVÉ ZÁMKY

Č. 53

ONDREJ TREPÁČ – OČI SKAZY

Irhan sa zobudil uprostred noci. Pozrel na lôžko vedľa seba, ale Evrya pokojne spala, na krásnej tvári jej pohrával zvláštny úsmev. Bola krásna, ešte krajšia ako v deň, keď ju uvidel prvýkrát. Za tých niekoľko dní od vyslobodenia sa dosť zmenila.

Spala nahá, ale vôbec jej to nevadilo. Pre Imadijčanky bola nahota čosi úplne prirodzené. Nemali dôvod hanbiť sa za seba. Plukovník Sarandib im rozprával, že keď boli Arwilovi Krvaví psi nasadení v Imadii, šokovalo ich, ako chodia tamojšie domorodky oblečené. Nosili zvláštne šaty, ktoré odhaľovali celé poprsie.

Evrya a jej priateľky sa po tábore pokojne prechádzali úplne nahé, nanajvýš si okolo bokov uviazali veľké hodvábne šatky, no i tak nesmierne dráždili námorníkov. Nikto z nich sa ich však neopovážil ani dotknúť – Krvaví psi ich strážili ako najvzácnejšie poklady.

Každá Imadijčanka si hneď po príchode do tábora vybrala svojho *ochrancu* z mužov *svorky*. Evrya si v podstate logicky vybrala Irhana a jednoducho sa nastahovala do jeho chatrče. Zdieľala s ním lôžko i stôl, starala sa o neho, kým sa nevylicil zo zranení utrpených v Chráme, prsto, považovala ho za svojho muža hoci vedela, že to nebude natrvalo. Po udalostiach so Služobníkmi rýchlo zabudla na zášť, ktorú prechovávala voči kanuuským vojakom. Aj to bola jedna z jej zmien – prestala nenávidieť. Veľká láska sa môže rýchlo zmeniť na veľkú nenávisť. U nej to bolo naopak – veľká nenávisť sa rýchlo zmenila na veľkú lásku.

Irhan bol zo toho celého spočiatku dosť prekvapený, ale už čoskoro zistil, že spoločnosť tej krásnej ženy mu je veľmi príjemná, hlavne v noci. Vzhľadom k jej pokročilému tehotenstvu sa s ňou síce nemohol milovať, ale Evrya poznala aj iné spôsoby ako muža uspokojiť.

Odvrátil zrak od spiacej krásky, vstal z postele, natiahol si nohavice a pripol si opasok so zbraňami. Urobil to celkom nehlúčne a rovnako nehlúčne vyšiel z chatrče pozbíjanej z dosiek, ktoré pôvodne tvorili palubu ich nešťastnej lode.

Vonku nebol sám. Bolo tam už niekoľko mužov, hlavne námorníci, ktorí držali nočnú hliadku, ale aj jeho muži. Všetci vzrušene hľadeli kamsi na severovýchod. Hlasy, ktoré odtiaľ prichádzali boli síce slabé, ale dosť výrazné na to, aby ich bolo počuť aj v šumení príboja. Irhanovi vzdialene pripomenuli chorály, ktoré spievali mladé ženy na každoročných oslavách kráľových narodenín. Boli to jasne ženské hlasy, no nevedel si v prvej chvíli ani len predstaviť, kde by sa tu vzal nejaký spevácky zbor.

„Čo je to?“ – opýtal sa ho Sarguld, ktorý k nemu pristúpil spolu s ostatnými mužmi zo *svorky*.

„No, tak sa dobrého pýtaš!“

„To sú najády!“ – zamiešal sa medzi nich jeden z námorníkov. – „Spev najád, morských víl!“

„To myslíš vážne?“

„Úplne vážne, poručík. Čudujem sa, že ty ako námorník si o nich nepočul.“

„Počul, ale nikdy som ich nepočul spievať. Skôr som bol v tom, že sú to len rozprávky.“

„Žiadne rozprávky! Ja som ich počul už viackrát. Aj keď pripúšťam, že len z veľkej diaľky a krátko.“

„Áno, vraj spevom lákajú námorníkov na útesy a potom ich zabíjajú.“

„Toto neviem ani potvrdiť ani vyvrátiť. Nikdy som o niečom takom nepočul. Skôr by som povedal, že toto sú len rozprávky.“

„Kde by sa tu vzali?“

„No, viem, že tieto bytosti sa vyskytujú len vo vzdialených častiach oceánu, kde sa lode pohybujú veľmi zriedka. A tu sa teda pohybujú ozaj len náhodou. Ony sa skôr ľudí stráňa, boja sa ich.“

„Však uvidíme!“ – vyhlásil Irhan, vytiahol z vrecka nohavíc šatku s Nočným pohľadom, zaviazal si nimi oči a dal pokyn aj ostatným mužom. – „Ostaňte tu!“ – prikázal námorníkom. – „My sa tam ideme pozrieť, zdá sa, že to nie je ďaleko.“

„No, treba len dúfať, že sa aj vrátite. Okrem iného sa o najádach hovorí aj to, že sú neskutočne krásne. Čo ak sa rozhodnete tam ostať?“ – odvetil so smiechom jeden z námorníkov, ale Irhan sa na neho len zaškaredil a kývol na svojich mužov. Netrvalo dlho, a zmizli v tme, ktorú svetlo signálnych ohňov, horiacich vo dne v noci na pláži, nedokázalo prežiarit.

Postupovali rýchlo. Bol práve odliv, pláž bola pustá, len bosé nohy sa im zabárali do mokrého piesku. Spev sa stále približoval a silnel, čoskoro začali rozoznávať jednotlivé slová tej zvláštnej piesne, nikto im však nerozumel. Museli však nevdojak uznať, že tie morské víly majú skutočne krásne hlasy.

Preliezli cez nevysoký útes zasahujúci až do mora a ocitli sa v neveľkom zálive. Poznali toto miesto, už tadiaľto išli. Pláž tu vlastne končila. Uzatváral ju iný, oveľa vyšší a strmší útes, ktorého vrchol bol dobrých desať siah nad hladinou prílivu. V tej chvíli sa rozišli mraky a celý ostrov zalialo modravé svetlo mesačného splnu, také jasné, že Krvaví psi si mohli pokojne sňať z očí šatky. V tom svetle zazreli na hladine neďaleko brehu skupinku asi desiatich bytostí skutočne nevidanej krásy. Boli to všetky ženy, presnejšie napoly ženy, napoly ryby. A boli naozaj neskutočne krásne. Mali dlhé plavé vlasy, ktoré im ako vodopády splývali až na chrbty. Veľké, zmyselné ústa, modré oči a pevné, krásne tvarované prsia. Do pása mali ľudskú pokožku bielu a hladkú ako alabaster, ale od pása boli ich telá pokryté jemne zelenými šupinkami.

Bolo ich asi dvadsať a vyzerali ako mladé dievčatá. A všetky sa podobali jedna na druhú, boli úplne rovnaké. Rovnako nádherné. Jedna sa však medzi nimi predsa len vynímala. Vyzerala o čosi staršia, jej tvár už nebola tvárou dievčaťa, skôr tvárou zrelej ženy. No i tak bola krásna. Tie mladé pochabo plávali okolo nej a bolo zrejmé, že je to nejaká ich vládkyňa. V okamihu ako zbadali mužov všetky stíchli, ale ostali na miestach. Žiadna z nich neodplávala. Neprejavili nijaký náznak strachu. Chvíľu mlčali a pozorne si prichádzajúcich obzerali. Prvá porušila ticho vládkyňa.

„Kto ste a čo tu robíte?“ – opýtala sa krásnym, zvonivým hlasom a jej veľké modré oči sa zvláštne zaleskli. Aj jej družky priplávali bližšie a vrhali na mužov zvodné úsmevy. Až vtedy si muži všimli jemné mriežky rybích žiabrov tesne za ušami najád. Vďaka nim mohli dýchať aj pod vodou.

„Ja sa volám Irhan, poručík Irhan, a toto sú muži z môjho oddielu. Sme vojaci armády ríše Kanu. Naša loď tu pred niekoľkými dňami stroskotala. Založili sme si osadu neďaleko odtiaľto a čakáme, kým nás prídu zachrániť. A kto ste vy?“

„Volám sa Qesira. Som kráľovnou najád, morských víl, ako nás tiež zvyknete vy ľudia nazývať. Toto sú moje družky, či presnejšie, moje dcéry.“

„Teší ma, veličenstvo! Ja i moji muži sme vám k dispozícii. Ak vám vieme nejako pomôcť...?“

„Iste, pán poručík! Tým, že nám vrátite to, čo je naše.“ – hlas kráľovnej sa zrazu zmenil. Už nebol priateľský a milý.

„No, dobre, ale čo vám máme vrátiť? Nič sme vám nevzali.“

„Tento ostrov patrí nám! Vždy nám patril, až do doby, keď nad ním aj celým veľkým územím oceánu niekto vztýčil Ochranu. Nevieme kto ani prečo, ale museli sme odtiaľto na celé generácie odísť. Nedávno som však zacítila, že Ochrana sa stratila. Rozhodli sme sa vrátiť tam, odkiaľ sme prišli a kde sme doma. A vy nám v tom nezabránite.“

„To ani nemáme v pláne. Onedlho odtiaľto odídeme. Záchranná loď, ktorá nás má odviezť späť do Kanu, je už na ceste. Dorazí sem o takých desať možno dvanásť dní. Potom bude ostrov len váš. Dovtedy to tu budete musieť s nami nejako vydržať. Ale nemusíte sa báť, čo sa týka vás a vašich družiek, krásna pani, prisahám, že sa po dobu, čo tu ešte budeme, nikto z našej osady k tomuto zálivu ani nepriblíži. Hoci...“

„Hoci? Čo?“

„Hoci by ste mali uznať, že na tento ostrov máme istý nárok aj my.“

„Aký nárok? O čom to hovoríte?“

„O tom, že bez nás by ste sa sem možno nikdy nevrátili. Boli sme to my, kto zničil Zdroj Ochrany a aj Bránu, ktorou ho sem bytosti z inej dimenzie priniesli.“

„Čože?“ – kráľovná sa nepokojne zavlnila a aj ostatné najády zaúpeli a trochu ustúpili dozadu. – „Vy...vy ste mágovia?“

„To nie, ale s mágiou sa stretávame často a naučili sme sa s ňou aj narábať.“

„Hmm. Vy ľudia ste zvláštni.“

„Čo je na nás také zvláštne?“

„Nedá sa vám veriť!“

„Mne veriť môžete, výsosť!“ – odvetil Irhan a zdvihol pravú ruku. – „Dávam vám svoje slovo dôstojníka...“

Nedohovoril. Kráľovná i ostatné víly zdesene vykriekli a začali rýchlo cúvať do hlbokkej vody. Ich spev sa zmenil na výkriky hrôzy a strachu. Kanuuskí vojaci ostali stáť na pláži ako primrazení, nechápuc, čo sa deje. Najády s hlasným čľapotom poskákali do vody a zmizli tak rýchlo, že ich nestíhali sledovať.

„Čo sa im porobilo?“ – opýtal sa Partis po hodnej chvíli zarazeného ticha.

„To neviem!“ – odvetil Irhan. – „Počkajme chvíľu, možno sa vrátia a povedia nám to.“

Posadali si do piesku a mlčky hľadeli na more. Po najádach však nebolo ani chýru. Zmizli v hlbine a nebolo ich.

Sedeli tam dosť dlho a celý čas sa nič nedialo. More bolo pokojné. Zrazu až príliš. Úplne stíchlo. Irhan vstal a pozorne sa naň zahľadel. Napriek tomu, že mal byť príliv, zrazu v zálive nebola nijaká voda. Ustúpila od brehu a vojacom sa odhalil pohľad na obnažené dno.

„Čo to má znamenať?“ – opýtal sa Partis neisto, ale súčasne začal cúvať dozadu. – „Toto sa mi nepáči. Ani trochu!“

„Ani mne...“

„Tam!“ – vykrikol zrazu Sarguld a ukázal rukou na more.

Pri pohľade, ktorý sa im naskytol všetkým naskočila husia koža. Bolo to akoby sa z mora zdvihla vodná stena vysoká šesť - sedem siah.

„Veľká vlna!“ – zvolal Irhan. – „Rýchlo! Na útes! Musíme hore!“

Viac im nebolo treba hovoriť. Napokon, ako bývalí námorníci o veľkých vlnách niečo vedeli. Nebola pred nimi nijaká obrana, zničili všetko, čo im stálo v ceste, jediná možnosť ako sa pred nimi ubrániť bolo rýchlo sa dostať na vyvýšené miesto. Našťastie ho mali priamo za chrbtami. Nemali síce so sebou laná, ale povrch útesu bol natoľko členitý, že sa po ňom dalo šplhať.

Obrovská vlna sa blížila šialenou rýchlosťou, ale tesne pred pobrežím trochu spomalila, zato však ešte viac narástla do výšky. Mohla mať dobrých desať - dvanásť siah a jej spenený hrebeň sa nebezpečne nakláňal dopredu. Krvaví psi sa ako o dušu šplhali na útes, ale pripadalo im to, akoby sa jeho vrchol od nich vzdaloval, akoby bol stále vyššie. Strach akoby im zväzoval nohy a ruky.

Konečne sa prvý z nich dostal na plošinu, rýchlo sa otočil a podal ruku tomu, kto išiel za ním. Pomohol mu vyliezť a potom spoločne vytiahli ďalšieho. Pomôž priateľovi, a ďalší dvaja pomôžu tebe...

Irhan sa dostal hore ako posledný, ale skôr ako zaľahol, hodil letmý pohľad na blížiacu sa vlnu. Jej vrchol mal zhruba vo výške očí, čo znamenalo, že vlna je rovnako vysoká ako bralo. Hrebeň ich teda určite zasiahne a poriadne zmáča, ale to ho až tak netrápilo. Na vodu boli zvyknutí. Čo ho takmer paralyzovalo, to boli dva oválne tvary, ktoré zazrel pod vrcholom vlny. Nedokázal si predstaviť, ako vznikli a ako sa tam dostali. Nikdy nič podobné nevidel, bolo to, akoby tá vlna mala oči. Oči, ktoré na neho hľadeli plné zloby. Ich pohľad akoby hovoril: *Umrieš! Umriete všetci*. K tomu sa pridával príšerný hluk, akoby sa rúcal celý svet.

V tom ho čiási ruka zozadu stiahla dolu. Pohyb ho prebral z ochromenia, inštinktívne si prikryl rukami hlavu a v tom okamihu sa bralo prudko otriaslo pod nárazom obrovskej vodnej masy. Vrchol zalialo množstvo slanej vody, našťastie rýchlo stiekla, takže okrem mokrých šiat Krvaví psi neutrpeli nijakú škodu. Irhan opäť zdvihol hlavu až keď rachot živlu ustal. Vyzrel cez okraj útesu, ale uvidel len pokojnú morskú hladinu, v ktorej sa zrkadlilo mesačné svetlo. Vyzeralo takmer ako romantická idylka pre zamilovaných, ale toto more malo od romantiky ďaleko. Toto more ich, nevedno prečo, chcelo zabiť.

Po Irhanovi sa zdvihli aj ostatní muži zo svorky. Aj oni sa zarazene pozerali na more. Zažili už kadečo, ale toto ešte nie.

„Čo to bolo?“ – opýtal sa Partis. Otázka vyznela takmer smiešne, ale nikto sa nezasmial.

„Veľká vlna!“

„To som zistil, ale kde sa tu vzala?“

„Tieto vlny vraj vznikajú ako následok podmorských zemetrasení. Niekde sa otriaslo morské dno. Alebo vybuchla sopka a do mora napadali kusy skál.“

„Ty si niečo cítil alebo videl?“

„Nie, ale to mohlo byť poriadne ďaleko odtiaľto.“

„Tie najády to ucítili. Inak by tak rýchlo nezmizli.“

„Sú to bytosti mora, cítia jeho rytmus i každú zmenu.“

„To je pravda, ale čo ma zaráža, že nás nevarovali.“

Irhan na Partisa prekvapene pozrel. Seržant mal pravdu. Toto ho nenapadlo. Tá kráľovná zrazu len zmizla pod hladinou, bez pozdravu, bez rozlúčky. Nepovedala ani slovo, len zhrozene vykrikla a už jej nebolo. Jej dcéry zmizli vzápätí po nej.

„Mali sme šťastie, Irhan, že sme tú vlnu zazreli včas, inak by nás rozpučila a naše zvyšky spláchla kamsi do hlbín.“

„Do pekla! Tábor!“ – vykrikol Irhan a začal rýchlo zliezať bralo. Aj ostatným pri jeho výkriku naskočila husia koža a nebolo to kvôli chladu. Tak rýchlo, ako sa dalo zliezli skalisko a po pláži sa rozbehli smerom k osade, kde zanechali námorníkov i svoje nové priateľky. Predstava, že ich ničivá vlna zasiahla nepripravených priamo na pláži, ich hnala vpred. Našťastie, už z diaľky zazreli táborové ohne, pokojne si horiace v slabom nočnom vetre. Okolo nich sa rojili ľudské postavy. Bolo zrejmé, že v tábore nikto nespí.

Privítali ich spokojné pokriky námorníkov a objatia Imadijčaniek. Irhan pohladil Evryu a porozhliadol sa po osade. Na jeho údiv tam bolo všetko v poriadku, domčeky stáli nepoškodené na svojom mieste, nikde nebolo ani stopy po nejakej vlně.

„Irhan! Čo ste zistili?“ – vytrhol vojaka zo zadumania hlas jeho milej. Ten pohybom ruky zvolal všetkých bližšie a v krátkosti vysvetlil, čo našli a dozvedeli sa od kráľovnej najád.

„Nemyslím si, že by nám od nich hrozilo nejaké nebezpečenstvo. Ale musíme im dať pokoj. Prisahal som, že do toho zálivu nikto z nás viac ani nevkrúčí. Je vám to jasné?“ – opýtal sa a prebehol očami po námorníkoch. Odpoveďou mu bolo nevrle *jasné, poručík!*

„Počuli sme nejaký veľký hluk. Čo to bolo?“ – opýtal sa kapitán.

„Veľká vlna! Prihlnala sa z mora a zasiahla záliv. V poslednej chvíli sme sa stihli vyšplhať na útes, inak by nás iste spláchla.“

„Čožééé! Veľká vlna? A kde sa tu vzala?“

„To netuším, asi ju vyvolalo nejaké podmorské zemetrasenie alebo sopečný výbuch.“

„Hlúposť! Vy ako námorník by ste mali vedieť, že v tejto časti oceánu nijaké zemetrasenia nebývajú. A nie sú tu ani nijaké činné sopky. A vôbec, ak by to bolo tak, musela by zasiahnuť celý ostrov. Tieto veľké vlny bývajú dlhé stovky míľ.“

„Veď práve to sa mi na tom celom nezdá. A navyše, nebýva len jedna, obvykle prídu ďalšie. Ale táto sa zrazu zjavila, udrela a to bolo všetko. Nijaké ďalšie neboli. A zasiahla len miesto, kde sme sa práve nachádzali. Neviem si to vysvetliť.“

„No, ja si myslím, že už ani nijaké ďalšie neprídu. Mali by sme ísť spať. Ráno múdrejšie večera. Ale zdvojím hliadky, keby niečo...!“

„Súhlasím!“ – odvetil Irhan, vzal Evryu okolo ramien a o chvíľu zmizli v chatrči.

Podmorské sídlo najád, veľká jaskyňa v skalisku hlboko pod hladinou neďaleko pobrežia sa ponorila do ticha. Zvonivý smiech a spev akoby sa rozbil o kamenné steny a jeho trosky odniesol morský prúd. Takéto ticho tam nebolo od chvíle, keď sa doň po dlhom čase vrátili. Bol to ich domov, stratený a znovu nájdený a získaný domov. Kráľovná najád zdesene hľadela pred seba akoby stále nechcela alebo nevedela uveriť, že tí muži unikli istej skaze. Aj ostatné najády boli prekvapené – toto sa ich kráľovnej ešte nestalo. Jej kúzlam nikto nedokázal čeliť. Vždy ich dokázala ochrániť, vždy dokázala zničiť každého, kto ich ohrozoval. Donedávna síce žili kdesi na okraji, v zastrčenom kúte oceánu, kam sa museli uchýliť pred strašnou mágiou Ochrany, mimo ľudských očí, ale i tam sa našli bytosti, ktoré pre ne znamenali smrteľné nebezpečenstvo. Kráľovná však dokázala bez ťažkostí čeliť každej hrozbe. Ba čo viac, niektoré morské príšery si dokázala sama zotročiť, prinútiť ich, aby jej slúžili. Teraz však vyzerala úplne bezradná.

„Veličenstvo!“ – oslovila ju jedna z víl.

„Oni unikli! To nie je možné!“

„Sú to ľudskí bojovníci. Sú silní a obratní.“

„Musíme ich zničiť. Skôr, ako zničia oni nás.“

„Ale oni na nás neútočili. Možno nám skutočne nechcú ublížiť.“

„Prestaň, Inellin! Veštbá sa nikdy nemýli. Videla si, čo mal ten vojak na predlaktí? A ostatní to mali tiež! Sú to muži so psími hlavami? Sú! Veštbá jasne hovorí, že po treťom splne prídu muži so psími hlavami a zničia nás. Máme tri možnosti, ako veštbu zvrátiť. Jednu sme už použili. Ešte máme dve. Musíme zachovať náš národ. Tí muži aj všetci, čo sú s nimi dnes v noci umrú. Ak nie, umrieme my!“

„Ale ten vojak predsa prisahal, že...“

„Nič si nepochopila, Inellin!“ – okríkla Qesira svoju dcéru. – „Ide práve o to, že sú to vojaci. Neverím, že tu stroskotali. Nevidela som na brehu nijaké trosky lode. Oni sem prišli zámerné, aby si tento ostrov privlastnili. Vojaci boli vždy určení na to, aby dobýjali cudzie územia.“

„Ale ako sa sem potom dostali?“

„Jednoducho ich tu vysadili. Je síce možné, že o nejaký čas sa po nich vrátia, ale ostanú tu ďalší. Toto sú len prieskumníci, ktorí majú pripraviť všetko potrebné pre príchod ďalších. Počula si, zlikvidovali Ochrany a vybudovali osadu. Prečo iné by to robili než preto, že sa tu chcú natrvalo usadiť?“

„Čo teda budeme robiť?“

„Choďte a zobuďte Agrona!“

Najády pri týchto slovách zdesene vykriekli. Už len samotná predstava, že by sa mali čo i len priblížiť k morskému netvorovi im naháňala hrôzu.

„Nebojte sa, dcérenky, neublíži vám. Moje kúzla ho povedú. Budem vidieť jeho očami. Budem vidieť, ako tí muži zahynú v jeho hryzadlách.“

„Dobre, veličenstvo! Ako rozkážete!“ – Inellin sa pokorne poklonila svojej panej a ladne odplávala nasledujúc svojej sestry. Ich cieľ nebol ďaleko...

Námorníci, ktorí stáli na stráži unudene hľadeli na nekonečnú morskú hladinu, v ktorej sa zrkadlil mesačný spln. Bola pokojná, hladká ako zrkadlo, len jemné vlnky s tichým šplachotom dorážali na breh.

Zrazu ich zo zadumania vyrušil zvuk, ktorý do nočného ticha vôbec nepatrilo. Bol to skôr piskľavý rev, akoby volanie zatratených duší, ktorý ich donútil vyskočiť na rovné nohy a zahľadiť smerom, odkiaľ prišiel. Možno míľu od brehu zazreli, akoby z mora vyrastal nový ostrov. Obrovský stĺp spenenej vody tryskal do výšky a z neho vyrastali ako konáre stromu dlhočizné nohy, porastené množstvom výrastkov. Napokon sa z vody vynorilo obludné telo gigantického morského pavúka. Osem dlhých nôh ho takmer ladne nieslo smerom k brehu. V mieste, kde sa nachádzal bola voda ešte dosť hlboká, ale už čoskoro dosiahne pobrežnú plytčinu a tam sa jeho pohyb ešte zrýchli.

Jeden z námorníkov so priložil k ústam malú hlinenú píšťalku a dlho, prenikavo zapískal. Tábor ožil v okamihu. Ľudia ešte pred chvíľou spiaci v chatkách sa vyrojili na pláž tak ako boli, poväčšine nahí, ale v tej chvíli im to ani trochu nevadilo. Ich zraky boli upreté na morskú obludu, ktorá sa k nim rýchlo blížila a zdalo sa, že niet na svete sila, ktorá by ju zastavila.

Prví sa spamätali námorníci.

„Agróóóón!“ – zvolal kapitán. – „Zachráň sa kto môžeš!“

Všetci sa ako na povel rozbehli k lesu za plážou, ale Krvaví psi dobehli len svojim chatkám a chvátali po svojich zbraniach. Netušili však, či im meče a morgonské luky budú proti nespútanej sile netvora niečo platné. Oni však nikdy neutekali bez boja. Aj teraz boli rozhodnutí bojovať a hoci aj pomrieť, len aby zachránili ostatných.

Posledný vybehol zo svojej chatky Irhan. V pravej ruke držal stredne veľkú bojovú kušu. Tetiva bola natiahnutá a v žliabku sa matne leskla telekinetická strela. Ľavou rukou zvieral držadlá svojho plechového štítu.

„Bežte do lesa!“ – zavelil svojim mužom a sám sa rozbehol ale opačným smerom. O chvíľu už stál takmer po kolena vo vode. Zarazil štít do dna, prikrčil sa zaň, kušu oprel o hornú hranu a dôkladne zamieril.

Kuša mala pomerne slušný dostrel, možno takých šesťdesiat siah. Musel však rátať s tým, že musí netvora zasiahnúť priamo do hlavy, ale tá bola dosť malá. Nechá ho prísť na takých dvadsať siah, potom bude mať ranu istú.

Čo ho zaujalo, to boli oči. Obrovské hnedé oči, ktoré s maličkou hlavičkou vôbec nešli dohromady. Očiská upreté priamo na neho, akoby sa ho netvor snažil zhypnotizovať. Irhan sa ne zahľadel, v prvej chvíli dosť zaľutoval, že magický približovač nechal v chatke. Ale asi by mu len zavádzal.

Ostal na pláži sám. Na okamih sa obzrel, aby si overil, či muži splnili jeho rozkaz. Splnili. Ostal sám proti obrovskej oblude, o ktorej si ešte nedávno myslel, že existuje len v prastarých námorníckych povestiach. Oblude, ktorá by dokázala jediným kopnutím obrovskej nohy zničiť celú loď. Jeho hryzadlá by hravo prelúskli slona. Vtom sa však znovu zahľadel netvorovi do očí. Čosi sa v nich zmenilo. Zjasneli, akoby to ani neboli oči morského zvieraťa, ale oči človeka. Áno, bolo to tak, hľadeli na neho ľudské oči. Oči plné bezmedznej nenávisti. Nemal z obludy strach, vedel, že telekinetická strela ho bezpečne zničí, ale pohľad do tých očí spôsobil, že mu telom prebehla triaška. Ale rýchlo sa ovládol a opäť zamieril kušu. Rozhodol sa nečakať.

Nechal prísť obludu na päťdesiat siah a potom stlačil páčku spúšte. Striebristá strela zasvišťala vzduchom. Netvor sa jej pokúsil uhnúť, ale v podstate bolo jedno, do ktorej časti tela ho zasiahne.

Zasiahla jeho pravý bok. Explózia energie nahromadenej v kúsku kovu roztrhala pavúčie telo na stovku kusov, ktoré sa rozleteli na všetky strany. Kus hlavy aj s jedným okom širokým dobré tri stopy dopadol do vody len pár stôp od Irhana kryjúceho sa za štítom. Opäť to však bolo len typické pavúčie oko bez akéhokoľvek výrazu. Nech naň hľadel koľko chcel, nič ľudského v ňom nepostrehol. A predsa ešte pred malou chvíľkou jasne videl ľudské oči.

Pomaly sa vrátil na pláž, kde ho obklopili ostatní obyvatelia stroskotaneckej osady.

„Kapitán!“ - oslovil veliteľa lode. – „Myslíte, že týchto krásavcov je v mori viac?“

„Tak to naozaj netuším, poručík. Tento je prvý, ktorého som videl na vlastné oči a to sa plávam po moriach desaťročia. A neviem o nikom inom, kto by toto strašidlo videl.“

Irhan sa našiel pohľadom Partisa.

„Koľko máme telekinetických striel?“

„No, každý sme mali po dve. Ty si už svoje použil, ja a Tegmin sme našimi zničili Chrám, takže ešte štrnásť.“

„Dobre, toľko ich tu byť nemôže.“

„Tiež si myslím.“

„Mali by sme sa poradiť, čo urobíme, poručík.“ – zamiešal sa do rozhovoru kapitán Moskat.

„Čo navrhujete?“

„Mali by sme sa presťahovať do vnútrozemia ostrova. Vaši muži vraveli, že pomerne blízko sú nejaké jaskyne, veľké a priestranné, s tečúcou vodou. Tam by sme sa pomestili všetci. Možno to tam nebude také pohodlné ako tu, ale iste bezpečnejšie. Na pláži môžu ostať hliadky a pridávať na ohne.“

„Hmmm! Nie som proti. Čo na to ostatní?“

Odpoveďou mu bolo súhlasné prikyvovanie hláv.

„Dobre, poďme si pobaliť veci.“

pokračovanie nabudúce

DISKUTOVALI SME, VIDELI SME...

Smutný koniec pirátov?

Aj tak nejakoby sa dal zhodnotiť film, ktorý na začiatku leta vyvolal toľko nadšených ovácií. Filmoví kritici sa predbiehali vo vychvaľovaní režiséra Gorea Verbinského, hlavných predstaviteľov Orlanda Blooma, Kiery Knightley či Johnyho Deppa. A nejaká tá hviezdicka sa ušla aj ostatným. Ale niet nad to osobne si film pozrieť a potom o ňom niečo napísať.

Na film Piráti z Karibiku 3: Na konci sveta sme chceli z klubu ísť už v júni, vlastne v deň, keď sme sa vrátili z Parconu v Nitre, ale únava bola silnejšia a tak sme sa naň dostali až na konci prázdnin. Nevadí, o nič sme neprišli. A o nič neprišli ani tí, čo neprišli do kina.. Aspoň nezmokli ako my.

Kto cakal, že uvidí veľkolepú „podívanú“ asi sklamaný nebol. Tento film ňou ju skutočne poskytol, hlavne v megalomanskej záverečnej časti. Bitka Čiernej perly a Bludného Holanďana nad obrovským maelströmom brala dych. Ale čo jej hodinu a pol predchádzalo, to skôr uspávalo.

Nebudem popisovať dej filmu a to z jednoduchého dôvodu – nerozumel som mu ani mäkké F! Asi som totálny blbec, ale skutočne som mal po celý film problém pochopiť, kto je vlastne s kým, proti komu a za čo. Nepriatelia sa spájali, priatelia sa rozhádali, všetci neustále niečo hľadali a nie a nie to nájsť. A keď to našli, zas to stratili.. Skrátka, dej bol nehorázne komplikovaný a nezrozumiteľný. Pochopiť vzťahy, pohnútky a jednanie jednotlivých hrdinov (každý mal nejaký svoj tajný plán a snažil sa realizovať aj na úkor ostatných) bolo ťažšie ako vytrhnúť ponorku Kursk z morského dna. Miestami som mal skutočne dojem, že režisér a scenáristi sa rozhodli pri tvorbe filmu uplatniť teóriu chaosu! A keď už nevedeli ako ďalej, alibisticky zvalili všetko na akúsi starovekú bohyňu mora, ktorá, nevedno ako, v dobrom zdraví a pri plnej sile prežila nástup kresťanstva. Navyše, takmer úplne znicili komediálnu zložku, ktorá tak preslávila prvý diel trilógie. Všetci boli nehorázne vážni, však koniec koncov im išlo o životy, ale jednoducho im to nesesedelo. Až na pár silných gagov (Jackove ďalekohľady či svadba Willa a Elisabeth počas bitky na lodi) nebolo sa na com smiať. Dokonca ani Jack Sparrow nemal humoru na rozdávanie. Naopak, jeho hlášky boli samá filozofia a psychológia, akoby si počas pobytu medzi svetmi urobil doktorát na UK.(možno mu začalo byť jasné, že doba sa mení a pirátska romantika končí). Záver filmu sa tvorcovia snažili poňať ako happyend. Ale znovu vyznel len akosi do stratená a neurčita....a do smutná!

Tretí diel Pirátov ma úprimne sklamal. Čakal som viac zábavy a jednoznačnejší záver filmu. Takto to vyzerá, že by mohol mať bezpocet ďalších pokračovaní (to asi závisí od toho, či Will a Elisabeth počas svojej svadobnej noci splodili dieťa).

PIRÁTI Z KARIBIKU 3: NA KONCI SVETA (Pirates of Caribbean: At the Worlds End), USA, 2007, 168 min.: rež. G. Verbinsky, hl. úl.: J. Depp, K. Knightley, O. Bloom, G. Rush, J. Pryce, B. Nighy, Chow Yun-Fat,... **

ZEM – PRIVILEGOVANÁ PLANÉTA (mesiac september v SFK ORION)

Človek by povedal, že hovoriť o Zemi je tom isté, ako hovoriť o svojom byte, ale napodiv nemusí to byť tak. Miloš Vojtek si na tento mesiac pripravil dve skutočne zaujímavé prednášky o našej planéte.

Naša Zem je síce vo vesmírnom meradle iba zrnkom prachu na púšti, ale vzhľadom k tomu, že nijaká iná podobná zatiaľ objavená nebola, dá sa považovať za vesmírny unikát. Hlavne tým, že sa na nej vytvoril inteligentný život (v našom poňatí).

Predovšetkým je Zem súčasťou Slnčnej sústavy. Jej centrálna hviezda – Slnko – patrí napodiv medzi najväčšie v našej galaxii Mliečnej cesty – až 85 % ostatných hviezd je menších. Naša sústava sa nachádza na konci jedného zo špirálovitých ramien galaxie, v pokojnej oblasti, kde nehrozia nijaké kolízie, iba ak s nejakými asteroidmi či kométami. Naše Slnko je zatiaľ vo výbornej kondícii a potrvá ešte niekoľko miliárd rokov, kým začne chladnúť.

Zem je od Slnka presne tak ďaleko ako má byť. Keby bola len o kúsok bližšie, panovalo by na nej neznesiteľné teplo, keby bola o čosi ďalej, mrzli by sme v krutej zime. Má tiež ideálnu veľkosť, hmotnosť, gravitáciu a atmosféru. Keby bola len o trochu väčšia a ťažšia, vyzerali by sme ako pretučnelí trpaslíci. Keby zas bola menšia a ľahšia, boli by z nás vychrtlé kreatúry vysoké 2 – 3 metre. Keby bolo v atmosfére len o čosi viac dusíka, pokapali by sme ako muchy.

Zem tiež má pomerne vhodný pomer pevniny a mora. Problém je len v tom, že veľká časť suchej zeme je neobývaná, resp. neobývateľná. Gravitácia tiež spôsobila, že na Zemi nie sú také extrémne prevýšenia ako napr. na Marse. Kým na Zemi je

najväčšie prevýšenie okolo 19.000 metrov (od dna Mariánskej priekopy po vrchol Mount Everestu), na Marse je napr. len jediná hora – Olympus Mons – vysoká 25.000 metrov a to od povrchu terénu. Najväčšia trhlina v zemskom povrchu – Veľký kaňon v Colorade – je oproti marsovským „kanálom“ len plytký jarček.

Zaujímavosťou je tiež náš Mesiac. Ten sa stará o mnohé javy na Zemi, napr. príliv či odliv alebo sklon zemskej osi. Keby nie jeho, napr. oceány by sa zmenili na smradľavé močiare. A úplne inak to tiež vyzeralo, keby sme mali dva Mesiace. Jeden je pre nás dokonale ideálny.

Z toho všetkého je zjavné, že naša domovská planéta nie je len také obyčajné zrnko piesku vo vesmírnej púšti. V posledných rokoch bolo síce objavených viacero planét obiehajúcich okolo vzdialených hviezd, ale zatiaľ žiadna, ktorá by čo len náznakom pripomínala našu. Všetky sú priveľké, niekoľko krát väčšie ako Jupiter. Ale technika sa stále zlepšuje a dá sa predpokladať, že v najbližších rokoch astronómovia objavia planétu zodpovedajúcu veľkosťou našej. Je však málo pravdepodobné, že na nej bude nejaká forma života. V tomto smere bude naša Zem ešte dlho privilegovanou planétou.

Na posledný septembrový klub sme si doniesli DVD s tretím dielom STAR WARS – Pomsta Sithov. Problém bol však v tom, že DVD-čko bolo nejaké divné, nedalo sa spustiť od začiatku a keď sa nám to aj konečne podarilo, išlo len do polovice. Takže sme to napokon zbalili a vypadli na pivo. Nemalo význam sedieť v knižnici a čumieť stále na tie isté scény. Preto tu ani nebudem film popisovať a hodnotiť, napokon, vo fanzine sa už o ňom dávnejšie písalo.

Andy

ISTROCON 2007

Na tohtoročný Istrocon som sa vybral sám, hoci Laco a Evka naznacovali, že by išli aj oni. Ale nakoniec to ani jednému nevyšlo a tak som sa do Bratislavy vybral sám.

V podstate som čakal, že IC07 bude aj tento rok bohato navštívený, ale také davy som necakal. Autobus zo stanice ani nevedel odvieť všetkých cakajúcich, bol som rád, že som sa doň vôbec dostal. Našťastie väčšina cestujúcich už mala zaplatené, fronta na lístky bola pomerne krátka a už coskoro som križoval chodbami SÚZy. Zatiaľ sa nikde nic nedialo, tak som zašiel klasicky do baru, kde sa ku mne klasicky pripojil Big Shaman. Posedeli sme, pokecali skoro hodinku. Potom som s hrôzou zistil, že mi odchádzajú baterky vo foťáku, tak som sa vybral do neďalekého obchodu, ktorý bol na moje milé prekvapenie otvorený aj cez sviatok. Vrátil som sa do SÚZy a vybral sa na výzvedy. Márne som však chodil hore-dolu, priestory sa medzicasom zaplnili natoľko, že prakticky nebola šanca niekam zapadnúť. Všetko bolo dokonale plné. Jediné čo ma ako-tak uspokojovalo, že som v tej brynde nebol sám. Stovky ľudí (99% prítomných tvorila pubescentná mládež) podobne ako ja bezcieľne blúdili chodbami a hľadali miestečko, kde by zložili kosti a batôžky.

Mne sa to podarilo iba trikrát, aj to len na chvíľu.. Prvýkrát som sa dostal na Hlavnú palubu a polhodinku si pozrel anime „D – lovec upírov“. Celkom obstojné. Druhýkrát som si našiel miesto vo Fantázia salóne, kde akási kocenda prednášala o postavách LOTR v predstavách maliarov. Bola okolo toho kopa srandy. Tretí a posledný raz som si v tom istom salóne našiel miesto počas autogramiády pána Karola Chmela, prekladateľa Sapkowského série kníh o Reynevanovi z Bielawy. Získal som nie len stolicku, ale aj jeho podpis a venovanie do knihy, ktorú som si v Brloháckom krámku u Heniky Galgóciovej kúpil chvíľu predtým. Pôvodne mal tretí diel Reynevanovskej série s názvom Svetlo vecné krstiť sám veľký Sapek, ale nakoniec nedošiel z mne neznámych príčin – niekto tvrdil, že je na dovolenke v Chorvátsku, iný že je chorý. Každopádne som sa z ukoristenej stolicky pre istotu ani nepohol, vzápätí

po autogramiáde začínala Šimonova prednáška o slovanských beštiách. Nanešťastie mi po pár minútach zazvonil mobil a konečne sa mi ozvala Dáška Mehešová, ktorú som beznádejne vyvolával už od rána. Boli sme dohodnutí, že sa stretneme a dám jej matricu fanzinu c. 52. Opustil som teda svoje ťažko nadobudnuté miesto (prepustil som ho Krankie z Tolkienovskej spoločnosti, ktorá mi sedela pri nohách, ale nebolo to z lásky) a išiel za Dáškou. Našiel som ju v bare, odovzdal jej matricu a keďže vrátiť sa na miesto v salóne bolo nereálne, ostal som v bare aj ja. - až do večera! Okolo jedného stola na terase baru sa zišla zaujímavá partia známych ľudí, ktorí ma medzi seba pozvali a ja som si rád prisadol. Istrocon sa tak pre mňa vlastne zmenil na akýsi barcon.

Kto všetko sa pri tom stole vystriedal nebudem rozvádzať. Podaktorých ľudí som poznal len z videnia resp. podľa fandomovskej prezývky. Zo známych tam sedel Big Shaman, Al'akša, Netopej, Dáška, Mamca, Aramon, Fiftín, Serjoža, po prednáške sa akosi automaticky pridali aj Šimon. A k tomu plno ďalších. Podrobnosti o tom, o com všetkom sa pri stole hovorilo nebudem rozvádzať, pretože sa hovorilo o všetkom možnom. Ale hlavne o knihách, hudbe, filmoch či napr. službách mobilných operátorov. No a popri tom sa okolo nás tmolil Netopejov shar-pej Murphy, ktorý sa s bohorovným pokojom nechal hladkať a škrabkať od každého.

No, klamal by som, keby som tvrdil, že som tam sedel celý čas. Sem-tam som zašiel dovnútra trochu sa zohriať, resp. najesť. Obvykle som sa postavil k jednému pultíku na konci priechodu a sledoval decká pri zvláštnom tance. Odborníčka v kostýme maskota Comicsalonu mi vysvetlila, že mám to potešenie sledovať DDR. Nie, nemalo to nič s bývalou Deutsche Demokratische Republik. Tá skratka znamená Dance Dance Revolution. Je to niečo nové, prišlo to asi z Japonska a tancuje sa to na špeciálnych podložkách podľa toho, čo sa ukazuje na obrazovke počítača. Je to dosť náročné na postreh ale aj fyzickú. A celkom milé. Hlavne na jednu tanecnicu bol celkom milý pohľad. A nie len na ňu. Všade naokolo sa zase tmolili japončáci v kimonách a s katanami za opaskami, všelijako poobliekaní mangáci pripravení zúčastniť sa tradicnej kostýmovej súťaže či karaoke show a samozrejme neodmysliteľní maskoti v oranžových pláštikoch.

Pri jednej takejto pultíkovej pauze sa pri mne pristavil Egon Cierny a rovno sa ma opýtal, či budem ešte pokračovať v príbehoch Krvavých psov. Ubezpečil som ho, že áno a on na to zareagoval požiadavkou, aby som mu poslal celý súbor poviedok z Kanu, že sa na to pozrie podrobnejšie aj so svojím partnerom z vydavateľstva, ktorého mi zároveň predstavil, ale meno mi akosi ušlo. Fajn, povedal som si. Martin Fajkus sa zatiaľ nijako nevyjadril, tak aspoň niečo. Predsa len, Egon je starý kamoš.

Aprópó, Martin Fajkus. Ten sa na IC neskôr ukázal (krstil akúsi knihu, ktorú vydal Fantomprint) a dali sme rec. Vysvetlil mi, že by aj mal záujem vydať moje výplody, ale vo forme románu, a to vraj preto, že čitateľov by zaujal viac, ako zbierka poviedok (zaujímavé, Egon nic také nenaznačil). Sľúbil som mu, že s tým skúsím niečo urobiť a rozišli sme sa. Mohol mi to však pokojne aj zamaailovať, to už by som na tom možno aj pracoval. Takto som stratil takmer rok cakaním na jeho vyjadrenie, z ktorého som aj tak mal veľké guľové...

Milým bolo pre mňa stretnutie s Tamarkou Šaškovou. Zbadala ma na terase, zavolať mi a bez škrupulí si prisadla k stolu, hoci nepoznala nikoho z prítomných. V pohode však zapadla a bavila sa hodnú chvíľu. Ale potom mala na pláne zúčastniť sa na nejakej akcii, rozlúčili sme sa a v ten večer sme sa už nestretli. Ale dobre mi to padlo, aspoň som nebol na cone jediný zástupca SFK ORION. Podobne to bolo aj so Števom Huslicom. Ten síce na IC nebol, ale aspoň som od Dášky dostal jeho nové číslo na mobil a zavolať mu. Dozvedel som sa, že je práve vo Dvoroch na hodoch! Ako na potvoru!

Synovcovi Matkovi som zavolať okolo 18.00. Dohodli sme sa, že po mňa príde asi o dve hodiny, nakoniec dorazil asi o pol deviatej. Po krátkej zastávke v Petržalke ma zaviezol priamo do sestrinho nového bytu v Modre, kde som sa vyspal a doobeda sa osobácom odviezol domov. Batoh som mal plný pojmov, dojmov a casopisov, čo sme dostávali pri vstupe. Program IC som radšej ani neštudoval, zbytočne by som sa len rozčuľoval nad tým, o čo všetko som prišiel. Napr. o dobré filmy ako SpiderMan 3, Shrek 3 či 300.

Co napísať na záver? Ani neviem. Každopádne bol tento Istrocon pre mňa akýsi zlomový. Po dvadsiatich rokoch vo fandome som sa prvý krát zamyslel nad svojím pôsobením v tejto spoločnosti. A keď som sa tak rozhliadal po chodbách, pod chvíľou som si hovoril: *Pri všetkých Cromových diabloch, čo tu ja vlastne hľadám?!? Veď ja sem už nepatrím!!! Istrocon je už dnes o niecom úplne inom a hlavne pre niekoho iného.* Ale pôjdem naň aj na budúci rok. Už len preto, aby som sa utvrdil vo svojich zisteniach. A...možno sa aj rozlúčil s fandomom.

Andy

U.F.O. - nové poznatky

(mesiac október v SFK ORION)

Štefi Procházka už posledné roky vlastne ani neprednáša. Akurát nám pustí bud nejakú kazetu alebo v poslednej dobe DVD-cka. Ani tento mesiac to nebolo iné. A, pravdu povediac, nijaké nové poznatky o neznámych lietajúcich objektoch, sme sa nedozvedeli.

V prvý večer nám pustil DVD, ktoré mu poslal akýsi Rišo z Komárna. Obsahovalo šesť zhruba hodinových dokumentárnych filmov, ktoré mali za cieľ chronologicky zmapovať pozorovania UFO od zaciatkov po dnes. Problém bol v tom, že tie dokumenty boli bez komentára, akurát trochu podfarbené hudbou. Takže sme len videli ale nepoculi nijaké vysvetlenia. Videli sme všetko staré známe veci, obvykle veľmi nekvalitné zábery lietajúcich objektov. Niektoré zábery mali pár desiatok sekúnd, iné zas trvali celé minúty. Celé to pôsobilo dost chaotickým, nesúrodým dojmom. A zároveň vyvolávalo občas dost kontroverznú debatu medzi zástancami UFO a UFO skeptikmi (v klube sme rôznorodá partia).

V druhý večer Štefi doniesol DVD-cko, ktoré už dávnejšie poslal Jirko Karbusický. Boli to vlastne časti rôznych seriálov o záhadách a UFO, nahraté z rôznych českých TV staníc (CT, Prima, Nova). Tieto dokumenty na rozdiel od minulých boli komentované. Asi najzaujímavejšie boli dokumenty z CT zo seriálu Secrets and Mysteries alebo Tajomné svety, ktoré komentoval A.C. Clarke. Pán Clarke síce nespochybňuje existenciu neznámych lietajúcich objektov, ale snaží sa ich skúmať a hodnotiť objektívnejšie a kritickejšie než rôzni fanatickí ufológovia. No ani toto DVD nebolo bez chýb. Tou hlavnou asi bolo, že viaceré zábery a reportáže sa opakovali vo viacerých obmenách a s rôznymi komentármi niekoľko krát, čím úplne strácali na zaujímavosti. A tak sme niekoľko krát museli pocúvať tie isté slová Kennetha Arnolda či popisy udalostí pri Roswelli, mne osobne pripomínajúce starú obohranú platnu. Napokon, toto DVD už ani nevyvolávalo nejaké diskusie – asi nebolo o čom diskutovať. Vsjo jasno!

Film, ktorý sme si v tretí klubový večer pustili síce bez prehánania patrí do kategórie pre pamätníkov, ale do témy celkom fajn zapadal. Starý CS film Akce Bororo bol vo svojej dobe absolútnym trhákom. Príbeh krásnej mimozemšťanky Oriany a českého lekára Juneka sme síce poznali, ale celkom radi sme si ho pozreli, hoci je pravda, že niektoré scény sa nevyhli ironickým komentárom typu: „a kde máš mobil?“ či „preco mu nepošle mail?“

**AKCE BORORO, CSSR, 1972, 95 min. rež. L. Fuka, hl. úl. S. Matyáš,
B. Turzonovová, L. Lipský, ... *******

Cena Fantázie 2007

Na malý jednodňový výlet do Bratislavy som sa chystal dlhšiu dobu. Prvý stimulom bola mailová pozvánka od Ivana Al'akšu na odovzdávanie Ceny Fantázie. Neviem presne kedy sa táto akcia konala prvý raz, ale jedného času bola braná za čosi ako malý Istrocon. No, podľa mňa by to bol ozaj veľmi malý IC, ale zdá sa, že sa stáva tradíciou. Tento rok to padlo na sobotu 10.novembra.

Strávil som tento deň celkom zaujímavovo. Samotné udeľovanie sa malo diať až popoludní, ale napokon som si našiel spôsob, ako v hlavnom meste zabiť čas aj bez vysedávania pod viechou. V Národnom múzeu sa tretí deň konala výstava s názvom „**Nikola Tesla – muž, ktorý rozsvietil svet**“. A tak moja prvá cesta viedla na nábrežie Dunaja. Prvé milé prekvapenie som zažil v pokladnici – milá pani mi oznámila, že držiteľia ZŤP majú vstup zadarmo.

Samotná výstava o Teslovi nebola veľká, zaberala len jednu väčšiu miestnosť, ale bola ozaj zaujímavá. Hlavne vďaka viacerým funkčným modelom jeho vynálezov a istému mladému mužovi, ktorý ich predvádzal. Teslovo medené vajce postavené a hrot magnetickým poľom, umelé blesky zasahujúce Faradayovu klietku (tiež som sa do nej postavil a nič sa mi nestalo), ale hlavne bezdrôtové šírenie energie, ktoré chcel Tesla zaviesť celosvetovo. Bol to zaujímavý pohľad. Z motorovej sviečky na vrchole Teslovho valcového transformátora šľahali blesky na všetky strany. Onen mladík vzal do ruky trubicu žiarivky, postavil sa na krok od traťa a trubica sa pekne rozžiarila. Vyzeral ako rytier Jedi so svetelným mečom v ruke. Potom položil na špicu sviečky čosi ako trojramenný kríž z drôtu a pustil prúd. Kríž sa postupne roztočil celkom slušnou rýchlosťou – perfektná ukážka princípu iónového motora. Skrátka, paráda!

Ďalším milým prekvapením bolo pre mňa zistenie, že na onen bezplatný lístok som mohol navštíviť aj všetky ostatné expozície múzea, čo som aj patrične využil, ale o tých písať nebudem, hoci boli pekné a zaujímavé. Po hodine a pol som vyšiel z múzea a pobral sa na zastávku pod Novým mostom. Autobus do Incheby som stihol na posledný krok.

Udeľovať Cenu Fantázie počas knižného veľtrhu Bibliotéka bol celkom dobrý nápad. Rozhodne sa to celkom hodí do jeho programu. Prostredie je na to ako stvorené. Priestory dôstojné a dostatočne veľké, kvalitné technické zabezpečenie, bezproblémová organizácia. Len tak mimochodom, stánok Brlohárov vedených Henikou Galgóciovou bol jeden z najväčších na výstave (klasicky predávali knihy, komiksy, časopisy a PC hry, z ktorých najväčšou bombou bol nepochybne Zaklínač), navyše mali k dispozícii aj najväčšiu plochu mimo stánku (dokopy 190 m²), kde sa konal Festival spoločenských hier. Pri 24 stoloch mohlo hrať takmer 100 účastníkov naraz.

Ale vrátim sa k Cene Fantázie. Všetko začalo načas a načas aj skončilo. A všetko sa stihlo. Ďalším kladom bolo, že som stretol pár starých známych, okrem Števa Huslicu a Lenky aj pána Svíteka, Jana Žižku, okolo sa mihol aj Juro Maxon.

Hlavným organizátorom a moderátorom bol, kto iný, **Ivan Al'akša**, otec-zakladateľ a dlhoročný šéfredaktor Fantázie, jediného slovenského vedecko-fantastického literárneho časopisu, ktorý tento rok oslávil desiate výročie svojho založenia. No, oslávil ho na viac krát, hovorilo sa o ňom na Parcone v Nitre aj Istrocone v Bratislave. Toto mala byť snáď posledná akcia v rámci týchto osláv. Aj keď?...no, neviem či je až taký vážny dôvod na oslavy – po desiatich rokoch totiž Fantázia prestala vychádzať! Dôvod je na Slovensku celkom tradičný – peniaze, penazi, peníze!!!

Ale Ivan tento nepríjemný fakt spomenul len okrajom, to asi aby nerušil priebeh akcie. Celá bola poňatá ako prierez dejinami časopisu – desať rokov, desať prečítaných úryvkov z poviedok, ktoré sa zúčastnili veľkej ankety čitateľov časopisu. Presnejšie, zúčastnili sa jej všetky, ktoré boli za tých desať rokov uverejnené – bolo ich celkovo 181.

Anketu hodnotila skupina hostí, ktorých Ivan pozval – **M. Králik, A. Stiffel, M. Ferko, Š. Huslica, I. Rešeta, I. Pulman** a kritička **A Čížmariková** zvaná vo fandome **Riddick**. Nevieť ako sa volala dievčina, ktorá čítala úryvky, ale čítala ich pekne. Aj výber bol reprezentatívny. Boli to dielka takých autorov ako A.Pavelková, M. Jedinák, J.Girovský, J.Červenák, A. Stiffel, Š.Huslica, M.Sedlár a ďalších. Popri tom sa hovorilo o kadečom, čo súviselo s Fantáziou a jej vydávaním. Za desať rokov toho bolo dosť, napr. o vydávaní tematických čísel, a zaraďovaní farebných strán a pod.

Na úplný záver sa potom konalo samotné udeľovanie Ceny Fantázie. Tento rok sa do nej prihlásilo 55 autorov s 59 poviedkami. Okrem Miloša Ferka som však nepoznal ani jedného z nominovaných autorov, zachytil som len meno víťazky – **Lucia Droppová**. Za svoju poviedku „Ako orol“ dostala peknú sošku, dva výtlačky nového zborníka a honorár. Cenu veľtrhu Bibliotéka získala **Monika Sjekelová** za poviedku „Čierny les“. Úplne na záver ešte Riddick pokrstila zborník poviedok zo súťaže Cena Fantázie 2007 a zároveň bol vyhlásený nový ročník Cena Fantázie 2008.

Potiaľ by to bolo všetko v poriadku, presnejšie, všetko sa zdalo byť v absolútnom poriadku. Až v príliš veľkom...Za celý čas takmer dvoch hodín neodznelo ani jediné kritické slovo, ani jediná výhrada, ani jediný polemický názor. Každý každého tak nádherne chválil, každý bol skvelý, úžasný a bezchybný. Prosto absolútna jednota. Slovenskí autori fantastiky sú tie najdokonalejšie bytosti v časopriestore (len teraz neviem, či sa to týka všetkých, alebo len určitých vyvolených). Nemôžem si pomôcť, ale miestami to bolo celé až nepekne jednofarebné, jednostranné a jednomyselné.

Po skončení Ceny Fantázie som už nemal ďalšie dôvody ostávať v areáli Incheby. Výstavu som prešiel vari trikrát, čo som chcel som videl, kúpil som si jednu zaujímavú knihu a tak som vyšiel von v nádeji, že sa mi podarí v nejakom rozumnom čase dostať na stanicu. Vtom som však na parkovisku zazrel známu tvár – Marcelka Chovanová sa práve ponáhľala na stretko, ktoré sme si dohodli cez chat. Už som bol presvedčený, že nepríde. Ale prišla, aj keď som už bol na odchode, a sama mi ponúkla, že ma odvezie autom na Hlavnú. Boli sme tam za pár minút. Pohodlne som stihol zmeškanú Hungariu a o 17.00 som bol v NZ. Mierne premrznutý, ale celkovo spokojný.

Andy

Psychologické zbrane budúcnosti

(mesiac november v SFK ORION)

Téma, ktorú si zvolila Ágika Holubová na november ozaj mala ozaj blízko k sci-fi, pretože rôzne psychologické a telepatické zbrane sa doteraz skôr vyskytovali v románoch a filmoch. Ako sa však začali po skončení studenej vojny otvárať rôzne tajné archívy, zistilo sa, že hlavne svetové supervelmoci – USA a ZSSR – v minulosti pracovali (a je dosť možné, že aj stále pracujú) na využití možností a schopností ľudského mozgu, predovšetkým telepatie, sugescie a iných foriem mimozmyslového vnímania. Vznikli celé tajné strediská a tajné výskumné programy, ktorých cieľom boli nasledovné využitia:

- zabezpečenie nerušenej, na energii nezávislej komunikácie medzi vlastnými jednotkami

- jednostranný telepatický odposluch nepriateľa

- telepatická kontrola nepriateľskej telepatickej komunikácie
- rušenie telepatickej komunikácie nepriateľa buď pomocou telepatie alebo psychotronických zariadení
- telepatické ovplyvňovanie dôležitých osôb nepriateľa
- telepatické ovplyvňovanie celých vojenských jednotiek alebo civilistov s cieľom odvieť pozornosť, vyvolať strach, chybné rozhodnutia, neposlušnosť či duševné rozrušenie
- ovplyvňovanie agentov nepriateľa

Napr. v ZSSR sa takýmto výskumom zaoberali také vedecké kapacity ako akademik Kogan, slávny matematik a kybernetik, ktorý dokonca tvrdil, že samotné EEG, čo je vlastne bežné lekárske vyšetrenie, dokáže zistiť u človeka telepatickú schopnosť. Jeho závery sa síce nepotvrdili, ale výskum i tak pokračoval.

V USA to napr. program Montauk, v rámci ktorého bol na Long Islande namontovaný radarový systém, ktorý pôsobil ako frekvenčné okno. Vysielal striedavé frekvencie a vedci potom sledovali účinky na civilistov v jeho dosahu. Zistili u nich rôzne pôsobenie – spánok, smiech, zúrivosť či plač. K telesným ujmám nedochádzalo. Účinky boli tým silnejšie, čím rýchlejšie sa frekvencie striedali. Na základe týchto výskumov bola skonštruovaná zbraň – PSY zosilňovač – ktorý je však stále dôkladne utajený.

Za zmienku stojí aj to, že napr. v bývalej ČSSR sa tiež robili podobné výskumy a to pod záštitou ŠtB. Experimentovalo sa nie len s ovplyvňovaním myslenia ľudí mimozmyslovým pôsobením, ale napr. aj s rôznymi drogami, konkrétne s drogou spôsobujúcou psychické problémy vedúce k samovražde cieľovej osoby.

Nedalo mi, aby som si pri tomto všetkom nespomenul na film „Fantomas sa hnevá“, v ktorom megazločinec unášal renomovaných vedcov a tí pre neho v podzemnom laboratóriu vyvinuli vysielateľ telepatických vln. Pôsobil síce len na 14 metrov, ale v podstate predstavoval to, o čo sa snažili a zrejme aj snažia skutoční výskumníci.

V druhý večer sme venovali trochu iným vojakom, ale istým spôsobom to s témou súviselo. Išlo o vojakov budúcnosti, ich výstroj a výzbroj. Hovorili sme hlavne o americkom programe Land Warrior (LW), ktorý už prebieha a jeho komponenty sú skúšané v praktickom nasadení v Afganistane a Iraku. Výstroj LW by mala obsahovať: nepriestrelnú prilbu s displejom zobrazujúcim taktickú situáciu a umožňujúcim videnie v noci a za každého počasia, osobný počítač, navigačný prístroj GPS, ochrannú vestu, komunikačné zariadenie na spojenie s ostatnými vojakmi, uniformu s novým maskovacím vzorom umožňujúcu pobyt aj v extrémnych klimatických podmienkach. Výzbroj by mala pozostávať z novej varianty nemeckej automatickej pušky H&K G36 s označením XM-8. Puška ráže 5,56 mm je spriahnutá s granátometom. Kamera inštalovaná na hornej strane umožňuje nie len efektívnu strelbu za všetkých podmienok, ale aj prenos vizuálnych dát na základňu.

Ale LW je len prvým krokom. Už teraz sa plánujú ďalšie varianty vojakov budúcnosti, ktorí budú mať ešte sofistikovanejšie vybavenie a výzbroj. Napr. Objective Force Warrior bude mať uniformu, vďaka ktorej bude „neviditeľný“ pre IČ prístroje protivníka a navyše bude celá nepriestrelná a hermetická. Future Warrior bude mať uniformu, ktorá už bude viac pripomínať kozmický skafander, bude plne klimatizovaná, nepriestrelná a navyše bude fungovať ako „obrazovka“ schopná vojaka dokonale ukryť tým, že sa na ňu premietne aktuálne pozadie, pred ktorým vojak stojí. Samozrejme, zdokonaľovať sa budú aj informačné systémy, zbrane, dopravné prostriedky a logistické zabezpečenie.

LW však nie je jediný program vojaka budúcnosti. Vlastné programy, niektoré dosť podobné LW, majú aj ozbrojené sily Nemecka, Veľkej Británie, Švédska, Izraela,

Francúzska a Austrálie, každá samozrejme s prihliadnutím na vlastné potreby a podmienky. Je napr. zrejmé, že izraelskí vojaci asi nebudú bojovať v polárnych oblastiach, zato potrebujú zbrane vhodné na boj v husto osídlených mestách. O ruskom programe LW nie sú nijaké informácie, je však isté, že ani putinovci nesedia so založenými rukami.

Celkom na záver som si dovoľil odcitovať článok z internetu popisujúci prvé skúsenosti amerických vojakov zaradených do programu LW. Ukazuje sa, že program ako taký je až príliš revolučný a efektívny len do istej miery. Vojaci si sťažujú hlavne na to, že obsluha jednotlivých komponentov je zložitá a pomalá, čo im v boji s fanatickými teroristami spôsobuje problémy. Tí totiž žiadne počítače ani GPS-ky nemajú a ani ich nepotrebujú – stačí im obyčajný kalašnikov a kilo semtexu. Ľudský život, ani ten ich vlastný, pre nich nemá veľkú cenu.

Úplne na záver sme ešte spomenuli novú ruskú zbraň, ktorá sa tiež dá považovať za psychologickú – Otec všetkých bômb! Aerosolová bomba ráže cca 7000 kg nedávno odskúšaná na Sibíri, najsilnejšia konvenčná bomba na svet. Jej ničivá sila sa rovná 44000 kg TNT. A to už je teda poriadna šupa. Už len hrozba jej nasadenia môže demotivovať prípadných útočníkov .

Posledný film v tomto roku sme zvolili tak, aby sme sa na ňom aj trochu zasmiali. Séria úspešných paródií Scary Movie pokračuje už štvrtou časťou, tentoraz parodujúcou také filmy, ako Vojna svetov, Dedina, Nenávisť či Saw. Ale vyskytli sa v ňom aj „motívy“ z Million Dolar baby či Skrotená hora. S predchádzajúcimi dielmi ho však spája len hlavná predstaviteľka. Ako u ostatných SM ani tu sa nedá hovoriť o nejakom konkrétnom deji či zápletke, ide v podstate o reťaz šialených gagov, miestami vzájomne nesúvisiacich. Hlavné pozadie tvorí sparodovaná Vojna svetov, doplnená scénou z OSN, v ktorej Leslie Nielsen dokonale zhovadil amerického prezidenta (keďže je to nový film zrejme toho súčasného) a urobil z neho totálneho debila (a nemusel sa pritom ani veľmi namáhať).

Scary Movie nie je film, ktorý by si robil nejaké veľké ambície na pozlátané sošky, je to film robený vyslovene na zábavu a my sme sa v ten večer bavili ozaj skvele.

SCARY MOVIE 4. USA, 2006, 87 min. , rež. David Zucker, hl.úl.: Anna Farris, Craig Bierko, Regina Hall, Leslie Nielsen, Bill Pullman, Michael Madsen, Charlie Sheen, Shaquille O´Neal ***

PREČÍTALI SME SI...

Sapkác večný...

Tretiu časť románu Andrzeja Sapkowského o Reynevanovi z Bielawy s názvom Svetlo večné som si kúpil už na Istrocone 07 v Bratislave a hneď som sa doň aj začítal, ale...ale trvalo mi vyše mesiaca, kým som sa dobral jeho konca. Kdesi v polovici som sa akosi zasekol a nie a nie sa pohnúť ďalej. Akoby z jeho stránok vyprchalo všetko to, čo ma pri čítaní prvých dvoch častí neúnavne hnalo vpred, čo ma nútilo nepustiť ich z ruky dovtedy, kým nebudú prečítané. Svetlo večné akosi rýchlo stratilo na intenzite, zmenilo sa len na 25 W žiarovku sliedajúcu kdesi v diaľke. Ale mojou zásadou je, že ak už za nejakú knihu zaplatím nehorázne peniaze, tak ju aj dočítam.

Dočítal som, a nakoniec mi to ani dlho netrvalo. Svetielko v diaľke sa náhle rozžiarilo akoby ktosi vymenil 25 W žiarovku za 125 W, dej, miestami sa vlečúci slimačím tempom husitskej pochodovej kolóny, nabral opäť na rýchlosti a jednotlivé línie začali úspešne do seba zapadať (a čo iné som vlastne mohol očakávať?), aby vyústili do neklasického happy endu. Neklasického preto, lebo Reynevan oveľa viac stratil ako získal. Svoju lásku Juttu de Apolda síce po mnohomesačnom blúdení nakoniec našiel, ale po chvíli mu umrela v náručí. Jeho priateľ a ochranca Samsom

Medík podobne. Nebola mu dožičená ani pomsta zlému lykantropovi Murárikovi (zariadila ju za neho jeho neter), a v konečnom – globálnom – dôsledku sa nenaplnili ani jeho ideologické nádeje – husitská revolúcia bola porazená, resp. porazila sa sama. Svoje šťastie síce Reynevan našiel, ale bola to len akási z núdze cnosť.

Román Svetlo večné (inak skutočne excelentne preložený Karolom Chmelom) celkovo vyznieva dosť pesimisticky a pochmúrne. Je v ňom veľa násilia, krvi, ohňa a nenávisti (mágie oveľa menej, skoro žiadna). Ale aj historickej pravdy. Krutej historickej pravdy, historickej reality, ktorá podmieňovala osudy hrdinov i antihrdinov.

Poslednú kapitolu autor nazval začiatkom. Začiatkom čoho? Novej ságy o Reynevanovi? Nevie! Nevie si ju predstaviť. Reynevan z Bielawy je čítankovým predstaviteľom jednej doby. Lenže tá doba skončila a skončil aj jeho príbeh. Do inej doby by mi prosto nepasoval. Už by to nebol on. Podobne ako zaklánač Geralt ani Reynevan nie je večný. Večný je asi len Sapkáč...

SAPKOWSKI, Andrzej

Svetlo večné (Lux perpetua). Z pol'.orig.prel. Karol Chmel. 1.vyd.

Bratislava: SLOVART, 2007. 493 s. ***

OPÝTALI SME SA...

šéfredaktora casopisu FANTÁZIA Ivana ALAKŠU

1. Prvý raz za ostatné roky si nefiguroval ako organizátor Istroconu. Ako si sa cítil v roli radového návštevníka? A prečo OZ FANTÁZIA nebola organizátorkou Istroconu?

Na konci minulého roka sme sa s Henkou Galgóciovou dohodli, že organizátori Comics Salónu dostanú možnosť pokračovať v tradícii Istroconov a stanú sa ich organizátormi. Naše občianske združenie im pomohlo zohnať nejaké peniaze na účasť amerického spisovateľa R. A. Knaaka, takže trochu pomoci tam bolo a okrem toho ľudia z okruhu Fantázie sa zúčastnili aj ako prednášajúci. Pred tromi mesiacmi som organizoval Parcon, na rok toho je viac, než dosť...

...To znamená, že som si Istrocon absolútne užíval, dosť ma obišli všetky neduhy, o ktorých referujú iní účastníci, keďže som sa viacmenej pohyboval okolo baru, kde sa ľudia veľmi netlačili a v jednom kuse sa s niekým rozprával a stretával ľudí, s ktorými som už dlho nebol. Ozaj musím povedať - konečne som bol radový účastník sci-fi akcie a bolo to super.

2. Aké klady a aké zápory mal podľa teba tohtoročný Istrocon? Čo (alebo kto) ti na ňom chýbalo a čoho bolo navyše?

Som rád, že Istrocon v popularizácii populárnej kultúry (do ktorej fantastika patrí) prekračuje aj naše najtajnejšie predstavy. Pred rokom som bol na Worldcone v Los Angeles, ktorý mal porovnateľný počet účastníkov, ako tohtoročný Istrocon. Samozrejme, méto by mohol byť tohtoročný Comic Con v americkom San Diegu, ktorý navštívilo 150 tisíc ľudí... Ale to už samozrejme preháňam. Som zvedavý a teším sa na budúcoročné sťahovanie sa Istroconu do väčších priestorov. Chýbalo mi to, čo väčšine "staromilcov" z fandomu - viacej klasickej sci-fi a fantasy a na to nadväzujúci hostia - bolo jednoznačne vidieť, že niektorí ľudia z fandomu neprišli práve kvôli "málo fantastickému" programu. Mne chýbali samozrejme viac tí ľudia, ja na prednášky chodievam len málo.

3. Nemyslíš si, že by bolo predsa len lepšie robiť Istrocon podobne ako v minulosti - čiste len o sci-fi, fantasy a horore? Bez kartičkárov,

mangáčov, japončákov, komixákov a pod., aj za rizika, že tam nebude toľko ľudí.

Nie. Pamätám sa, že keď som pred pár rokmi komunikoval s pánom Žarnayom o jeho účasti na Istrocone, vysvetľoval mi aj to, ako prestal chodiť na cony kvôli tomu, že sa tam začali začiatkom 90. rokov objavovať hráči hier na hrdinov. Aj ja som kedysi hrával Dračí doupě a na Parcone v Banskej Bystrici som nebol na žiadnom inom programe. A vidíš, prišiel na psa mráz - tak, ako som kedysi ja s mojou generáciou prispel k odchodu scifistov začiatkom 90. rokov, tak nás vytláčajú mangáči dnes. Tá nová generácia mi neseďí, v podstate k nim mám mnoho výhrad, viac si rozumiem s ľuďmi o desať rokov staršími, ako o desať rokov mladšími a rozumiem, čo chceš povedať. Napriek tomu nesúhlasím s návratom do "drevných" čias Istroconu. Je na nás, "starých psoch," ako dokážeme odprezentovať novej generácii na nových conoch tú našu, starú fantastiku. To je naša šanca a pre nás výzva niekam tú fantastiku, ktorú sme predošlé roky "budovali" iba v našom malom ghetto aj dostať, odprezentovať a získať si pre ňu aj viacero recipientov, ako tých klasických pár ľudí...

Môj sumár? Zmobilizovať fandom a namiesto otočenia sa chrbtom k stále viac populárnemu Istroconu k nemu v budúcom roku pristúpiť zodpovedne a ukázať, že Fandom na Slovensku existuje a je životaschopný.

4. Na záver jedna možno trochu nepríjemnejšia otázka - ako je to vlastne s vydávaním časopisu FANTÁZIA? Bude ešte...?

Ja sa nerád vzdávam, takže verím, že bude. V týchto dňoch si pripravujem projekt (predstavu) "novej" Fantázie, na Istrocone som aj o tom debatoval s pár ľuďmi. Ak chce však Fantázia prežiť, musí sa zbaviť závislosti od grantov Ministerstva kultúry - stačí jeden nepodporený projekt a časopis na rok stojí. To sa už nesmie opakovať, takže preto "nová" Fantázia a preto nová predstava a nový projekt. Nič viac však v tejto chvíli povedať neviem, jedine ešte to, že na Bibliotéke v novembri v Bratislave budú vyhlásené výsledky Ceny Fantázie a snáď už budeme vedieť aj viacej o Fantázii v roku 2008...

Povedali o sci-fi...

Varlam ŠALAMOV (1907 – 1982),, ruský prozaik a beletrista, ktorého KOLYMSKÉ POVIEDKY vyšli u nás v roku 2006 vo vydavateľstve IKAR, sa okrem života väzňov v Stalinových pracovných táboroch na severe Ruska v oblasti rieky Kolyma (v texte O próze s. 199 vyššie uvedeného titulu), vyjadruje aj k stavu súčasnej prózy (v tej dobe), najmä románu. Úvaha vznikla v roku 1965 a odpovedá na otázky: Čo s románom ako literárnym útvarom vôbec? A dáva si aj otázku: Aká literárna forma má v Rusku, ale i vo svete vôbec, právo na existenciu? O akú literárnu formu si čitateľ uchováva záujem?

Ako prvý zo žánrov hodnotí vedeckú fantastiku – sci-fi. Citujem: „V posledných rokoch významné miesto na celom svete zaujala vedecká fantastika. Úspech vedeckej fantastiky vyvolali fantastické úspechy vedy.

V podstate je však vedecká fantastika len biedna náhrada literatúry, literárny suborgát, ktorý neprináša úžitok ani čitateľom, ani spisovateľom. Vedecká fantastika neprináša nijaké poznatky, vydáva nevedomosť za poznanie. Schopní autori tohto druhu (Bradbury, Asimov) sa pokúšajú len zúžiť priepasť, ktorá sa otvára medzi životom a literatúrou – nepokúšajú sa preklenúť (nepoznám ruský originál) most. Lepšie by bolo postaviť most a preklenúť priepasť.“

Šalamov sa zaoberá aj „úspechom“ tvorcov literárnych životopisov rôznych významných osobností, hovorí o mieste memoárovej literatúry, ako i o literatúre faktu.

Domnievam sa, že text „O próze“ vznikol v polemike o mieste, resp. charaktere žánru jeho Kolymských poviedok. Nepripúšťa, aby ich čitateľ prijímal, resp. vnímal ako reportáž.

Túto stránku veci nechajme stranou a pozrime sa na názor Šalamova o sci-fi, ktorý vyslovil zhruba pred polstoročím, presne pred 42 rokmi.

Ešte maličkosť: Šalamov tu nemenuje ruských, resp. vtedy sovietskych autorov, napr. Beljajeva, Jefremova, A.N.Tolstého a iných a ani vo svete uznávaných tvorcov žánru: Verna či Wellsa. Z tohto faktu vyplýva, že nemohol hlbšie poznať tvorbu autorov vedeckej fantastiky doma ani vo svete. Napokon, dlhé roky žil vo väzení, v neľudských podmienkach gulagov na Kolyme a jeho názor bol vyslovený v diskusii pri obhajobe jeho vlastnej tvorby – Kolymských poviedok, ktoré jedni vydávali za reportáže, iní zase za autobiografiu, kým on sám sa prikláňal k tomu, že ide o žáner literatúry faktu. Chcel povedať svetu, čo zažil v lágroch na severe Ruska. Prežil tam viac ako 17 rokov.

Varlam Šalamov zomrel v roku 1982 a už s ním nemožno diskutovať. Život – oných skoro päťdesiat rokov od vyslovenia tohto názoru – hovorí čosi iné. Sci-fi ako žáner mal v ubehnutom skoro polstoročí rôzny vývoj. Raz to bolo obdobie veľkého a ešte väčšieho záujmu čitateľskej verejnosti, potom nasledoval istý pokles, vlastne nebola to priamka letiaca strmo do výšin, ale išlo skôr o vlnovku a narastajúcim trendom, vlastne záujmom čitateľskej obce. O tom by už vedeli viac hovoriť knihovníci, vydavatelia a knižný obchod.

Jozef SVÍTEK

O našej literárnej fantastike

Celkom na začiatok sa žiada uviesť, že v novembri 2007 náš knižný trh, ale i police priaznivcov sci-fi žánru, obohatila nová 130-stranová publikácia a v poradí už tretia publikácia o dejinách a vývoji fantastiky na Slovensku. Jej autorom je známy kritik, autor i prekladateľ fantastiky Miloš FERKO. Publikácia vyšla, vlastne ju vydalo Literárne a informačné centrum v Bratislave.

Na rozdiel od skorších textov a autorov, Ferko sa vo svojej práci zameriava na obsahovú stránku jednotlivých diel a ako prvý sa pokúša zaradiť ich do hodnôt uznávaných vo svete, kým tie dva pred ním viac menej encyklopedickým spôsobom spracovali fakty o autoroch a ich dielach bez hlbšieho obsahového rozboru. A tak sa trebárs dočítate, že Alta Vášová má vo svojej tvorbe bližšie k tvorbe J.Verna, že Michal Hvorecký píše ako H.Turtledove či H.Harrison a V.Cucak (mimochodom najmladší autor žánru - svoje dielo Stratený svet -1996 - napísal a vydal ako sedemnásťročný študent gymnázia) je veľmi blízky štýlu Arthura Conana Doylea, atď.

Zaujímavé je aj časové členenie tvorby. Napr. v kapitole Pod strieškou klasiky (str.8) je zahrnuté všetko, čo bolo u nás napísané a vytlačené do roku 1918. ďalšie časové obdobie zahŕňa tvorbu z rokov 1918 až 1948, inak povedané tvorbu v prvej Československej republike, v rokoch 2. svetovej vojny a druhej ČSR až do prevratu v februári 1948, do uchopenia moci Komunistickou stranou.

V podstate s týmto členením možno súhlasiť, kopíruje politické a spoločenské zriadenia, ktoré v priestore od Tatier k Dunaju vládli. Je škoda, že roky 1950 až 1989 delí Ferko na dve kapitoly – O budovateľoch a pochybovačoch (roky 1950 – 1968) a O rúhačoch a pochybovačoch (roky 1968 – 1989). Tieto roky politici označujú za roky okupácie Československa Sovietskou armádou. Isté je, že vstupom vojsk Varšavskej

zmluvy do ČSSR sa mnohé zmenilo, ale podstata spoločenského zriadenia zostala tá istá. Autor však má právo na takýto názor, neberme mu ho.

Posledných 15 – 20 rokov vývoja či smerovania slovenskej fantastiky je v kapitole 6 pod názvom S dejinami za chrbtom. Je to najrozsiahlejšia kapitola, člení sa na niekoľko menších častí venovaných rôznym otázkam, ako napr. antológie a zborníky, poézia, fanziny, časopisy atď. Stretávame sa tu s tvorbou takých autorov ako sú P. Rankov, V. Pankovčín, V. Klimáček, M. Hvorecký, ale i autorov, ktorí vyrástli na Cene Gustáva Reussa, okolo časopisu Fantázia a okolo rôznych fanzinov a klubov priaznivcov žánru.

Ferkova publikácia zachytáva či vlastne spracováva, triedi a hodnotí texty takmer dvoch storočí. Veď Gustáv Reuss žil a písal v rokoch 1818-1861, Vladimír Cucak sa narodil v roku 1979, debutoval v roku 1996 a aj o desať rokov mladšie diela. To je rozpätie cca 150 rokov, v časovom slede presahujúce tri storočia. Z nich najbohatšie na rozmanitosť žánru i na počet diel je posledných 25 rokov. Bohatosť týchto rokov zapríčinila, resp. sa o ne zaslúžila činnosť klubov priaznivcov sci-fi literatúry, Slovenský syndikát autorov a prekladateľov fantastiky, organizátorov rôznych conov – stretnutí či zhromaždení priateľov tohto žánru.

Jozef SVÍTEK

Apocalypto

V súvislosti s Gibsonovým filmom *Apocalypto* odznelo na Internete ako aj inde viacero názorov, že starý Mel si to všetko poplietol. Že obraz krvavej civilizácie praktizujúcej ľudské obete nepatrí Mayom ale Aztékom, že v čase príchodu Španielov do Strednej Ameriky už mayská civilizácia neexistovala a že vlastne Mayovia už boli vymretí. Tieto názory nie sú správne.

Mayská história sa delí na predklasickú (do roku 250 nášho letopočtu), klasickú (existovala v rokoch 250 až 900) a postklasickú (trvala od roku 900 až do roku 1697, keď Španieli dobyli Tayasal – posledný nezávislý mayský mestský štát). Je pravda, že najväčší rozkvet Mayovia dosiahli vo svojom klasickom období, ale aj po jeho ukončení úpadok nebol všestranný, napríklad v postklasickom období došlo k pokroku v spracovávaní kovov.

Mayská civilizácia bola krutá a praktizovala ľudské obete. Už z klasického Ticalu (najväčšie mayské mesto) pochádzajú kruhové oltáre, na ktorých sú znázornení zajatci so zviazanými rukami. Obetovali však nielen zajatcov a otrokov, ale aj ženy a deti. Smrť obetovaných osôb často predchádzalo dlhé mučenie. K povesti Mayov, ako mierumilovných vedcov do značnej miery prispel mayolog Eric Thompson, Vďačíme mu za veľa v oblasti lúštenia mayských glyfov, ako aj v iných smeroch. Mr. Thompson však bol do Mayov doslova zamilovaný a zámerne potláčal informácie, ktoré by odhalili kruté a krvavé rysy ich civilizácie. Ako plynul čas tieto rysy boli stále výraznejšie a obraz postklasickej mayskej spoločnosti, ako ho predstavil Gibson, je vcelku realistický.

A napokon – Mayovia nevyumreli. Mayskými jazykmi hovorí vyše 6 miliónov ľudí v Strednej Amerike. Keď som bol v Palenque, veľmi ma potešilo, keď som telefónnom zozname našiel staré mayské šľachtické meno *Cocom*. Nanešťastie som sa akosi nevedel odhodlať, aby som tam zavolať. Túto chybu som nezopakoval, keď som v Mexico City v telefónnom zozname našiel typické mená v jazyku nahuatl, ktorý bol jazykom Aztékov. Jedno z nich bolo dokonca *Tzompantlitzin*. Tzompantli bol slávny aztécky vešiak na lebky. Na tom, ktorý stál v Tenochtitlane – hlavnom meste Aztéckej ríše – vraj bolo 100,000 lebiek zajatcov. Prípona *-tzin* znamenala, že išlo o šľachtické meno. Bol to teda akýsi pán vešiaka na lebky. Zavolať som mu, ako aj

niekoľkým ďalším. Zväčša hovorili dosť slušne po anglicky. Všetci však pochádzali z Tlascaly.

Tlascala alebo Tlaxcala bola malá indiánska republika, ktorá neprestajne bojovala z Aztékmi, hoci jej obyvatelia sami hovorili nahuatlom. Po príchode Španielov sa k ním pridali. Zrejme za odmenu si Tlaxcala uchovala určitú mieru nezávislosti a aj dnes je jedným zo štátov Mexickej federácie, hoci je menšia ako ostatné (má len asi 4 000 km²). Ak by však niekto chcel obviňovať Tlaxcalanov zo zrady, mal by si uvedomiť, že Aztéci ich považovali len za dobrý zdroj zajatcov a viedli s nimi neprestajné vojny. Nikdy však tieto vojny nedotiahli, ale nabrali zajatcov a potom ich obetovali extrakciou srdca na vrchole svojich pyramíd. V roku 1486 pri inaugurácii hlavnej pyramídy v Tenochtitlane za jeden deň v úplnom démonickom besnení takto obetovali 20.000 zajatcov.

Štefan KONKOL

NOVOCON 2007 (14. december 2007)

Devätnásť NOVOCON bez preháňania nazvem jedným z najhorších a najnevydarenejších za posledné roky.

Vždy sa na túto akciu tešíme, ale tentoraz bola naša radosť predčasná. Začalo sa to vlastne už na prípravnej schôdzke, na ktorú na moje veľké prekvapenie prišlo len šesť ľudí. Na druhej strane to malo svoju výhodu v tom, že sme sa rýchlo a ľahko dohodli. Hlavným pohostením mal byť opäť novoconský guláš, ktorého varením bol opäť poverený môj syn, odnedávna pracujúci ako riadny kuchár v jednom fast-foode. Dokonca sme dospeli k záveru, že sa ani nemusíme skladať ako po minulé roky. Stav klubovej pokladne bol napodiv veľmi optimistický a peniažky z nej vystačili bohato na všetko potrebné, ba z nich aj ostalo.

Ferino začal variť guláš už vo štvrtok, lebo v piatok robil. Popracovali sme na ňom spoločne, ale najväčšia zásluha bola jednoznačne jeho. Už na večeru sme sa ním doma zalizovali celá rodina, ale len s mierou, aby ostalo aj ostatným na druhý deň.

Prípravy boli pomerne rýchle. Výzdoba sály sa nerobila nijaká (načo??), stoly a stoličky sme spolu s Patim a Jožkom Hučkom usporiadali ľahko, podonášali zvyšné veci z knižnice na Námestí a potom už len čakali. Do 18.00 však prišlo len zopár ľudí. A tak som nasadol na bicykel, presunul sa domov a spolu s mojou krajšou polovičkou sme hrniec s gulášom priniesli do knižnice. Bol tak akurátne teplý na príjemné jedenie. Ale keď som vošiel dnu, na nepríjemné prekvapenie som zistil, že nás stále nie je oveľa viac, ako keď som odchádzal. Tak sme sa rozhodli, že ešte počkáme, ale opäť to bolo ako čakať na štrnásty plat. Nakoniec sa nás zišlo mizerných osemnásť humanoidov, a to vrátane dvoch mimozemských votrelcov z Komárna, ktorých „vraj ktosi“ pozval, ale nikto sa k tomu pozvaniu nehlásil.

Po klasickom prípitku sme si pochutnali na gulášiku. Jedlo nám trochu zdvihlo náladu (všetci uznali, že guláš je vynikajúci), takže sa nakoniec konal aj klasický novoconský kvíz. Opäť som zosmolil dvadsať otázok z fanzinov, ktoré vyšli v roku 2007 s troma možnosťami na výber. Napodiv, tento rok ho nevyhrala Evka Seková ale jej brat Laco Pšenák. No, aspoň bola zmena.

Po kvíze však nálada zase upadla. Chlapci sa síce zúfalo snažili spojzduť DVD-prehrávač, ktorý Belko doniesol z hudobného oddelenia, ale nešlo to. Starý teslácky televízor s ním jednoducho nedokázal komunikovať. Ale aspoň sme počuli zvuk. Ten je u takých skupín ako Pink Floyd či Omega rozhodujúci. Vidieť ich netreba, treba ich počuť. Škoda, Janči Czuczor doniesol nejaké DVD-čka pre dospelých, a bol veľmi znechutený tým, že ich nosil zbytočne. Všetci sa aj so Števom Mrváňom radšej odseparovali do krčmy U Košťála a do knižnice sa vrátili až pred polnocou.

Ani ich príchod ponurú náladu nezdvihol. Ako tak sa ju snažil rozohriať náš Ferino, ktorý dorazil rovno z roboty, ale rozohrieval hlavne seba – kombinácia vodky a vína vie byť dosť zákerná a nebezpečná. Hlavne ak ich človek konzumuje viac, než je zdravé. No skrátka, náš syn sa opil do blba. Nakoniec sa tackavým krokom pobral domov.

Okolo jednej v noci, to nás tam bolo už len zopár statočných, sme celé to novoconské trápenie sa uzavreli. Pobalili veci, upratali miestnosť a nočným mestom tiahli domov. Kúsok za námestím sa pri nás pristavila moja drahá polovička s autom a odviezla ma domov. V akom stave sme tam našli nášho syna radšej ani nechcete vedieť!!!

Novocon 2007 bol mierne povedané fiasko. Mnoho ľudí z klubu aj sľúbilo, že prídu, ale vykašľali sa na to. Alebo sa zabudli informovať a nevedeli, kde sa coná. Možno keby nás bolo viac, tak to dopadne inak. A pevne dúfam, že inak dopadne aj budúci NOVOCON. To bude totiž jubilejný – dvadsiaty

Andy

Fantasy Premiéra

Český časopis **Premiere** chodí k nám do knižnice viac-menej pravidelne už roky, ale posledné tohtoročné číslo ma mimoriadne potešilo. Bolo totiž (skoro celé) venované fantasy filmom. Ich histórii, súčasnosti ale aj budúcnosti.

Fanúšikov Tolkiena predovšetkým poteší správa o tom, že **HOBBIT** predsa len bude! Vzal si ho na svedomie opäť Peter Jackson a to hneď v dvojdielnej verzii. V hlavných úlohách sa objavia tí istí herci ako v Pánovi prsteňov – Ian Holm, Ian McKellen, Hugo Weaving, Christopher Lee, Cate Blanchet a Glum!

O pár strán ďalej si môžu čitatelia pozrieť prvé obrázky z ďalšieho dielu **NARNIE** – Princ Kaspian. Toto špeciálne číslo by asi ani nemohlo byť úplne bez zhodnotenia novej adaptácie slávneho mýtu **BOWWOLF**, ktorý práve frčí v kinách. Ale zaujímavé je aj čítanie o novom filme **ZLATÝ KOMPAS**. Naše deti dobre poznajú knihu, podľa ktorej ho natáčajú. Jedna upútavka pre fajšmekrov – hlavnú postavu v ňom stvárni Nicole Kidman.

Je tam toho samozrejme oveľa viac, ale nedostatok miesta mi nedovoľuje sa rozpisovať.

Andy

ORION 53 (január 2008)

SFK ORION

Knižnica A. Bernoláka

Hlavné nám. 10

940 35 NOVÉ ZÁMKY

Ondrej Trepáč

Tel.: 035/6400237, 0903 126 993

E-mail: ondrej.trepac@gmail.com

Sponzorsky rozmnožila Mgr. Dagmar MEHEŠOVÁ – buď jej za to vreľá vďaka